

Älykkyys voi elävöittää Suomen lähiöt

Smart Retro kehittää kestäviä elämäntapoja mahdollistavia palveluita, jossa huomioidaan liikkumiseen, hyödykkeisiin ja palveluihin liittyvät asukatarpeet.

Smart Retro on ajatushautomo Demos Helsingin ja usean pohjoismaisen kumppaniorganisaation älykaupunkihanke. Smart Retrossa pyritään kehittämään liiketoimintamalli, joka kääntää 1960- ja 1970-luvulta peräisin olevan rakennuskannan vanhenemisen mahdollisuudeksi elävöittää kaupunkiympäristöä ja paikallistaloutta ekologisesti kestäväällä tavalla.

Keväällä 2015 startup-yritykset kehittävät kestäviä elämäntyytlejä tukevia tuotteita ja palveluita arkiympäristöissä Lahden keskustassa ja Tukholman Bagarmossenissa.

Lähiöiden kuihtumiskierre katki

Perulaisen ravintolan terassilla istuu parikymmenen asiakkaan puhelias joukko. Ollaan Hökarängenissa, yhdessä Tukholman 1950-luvulla rakennetuista satelliittilähiöistä. Kuten monilla kasvuvuosina rakennetuilla pohjoismaisilla asuinalueilla vuosikymmenten mittaan kävi, myös Hökarängenin väkiluku puolittui ja paikallispalvelut kuihtuivat. 2000-luvulla Hökarängenin pääkadun liikkeistä useimmilla oli lappu luukulla.

Tarjoilija palaa ravintolan terassille mukanaan paikallisleipomom tuoretta leipää. Viime vuosina moni yrittäjä on avannut ovensa Hökarängenissa, ja nyt alueella palvelee esimerkiksi ravintoloita, korukauppias ja pyöräkorjaamo. Tämä on alueen liike- ja asuinhuoneistojen suuromistajan, julkisen kiinteistöyhtiö Stockholmsheimin päättäväisen kehitys- ja houkuttelutyön ansiota.

Näin ei kuitenkaan ole kaikilla pohjoismaisilla lähiöasuinalueilla, joista useilla vähittäiskauppa ja muut päivittäispalvelut uhkaavat kadota kokonaan. Monet alueista ovat myös suuren peruskorjauksen tarpeessa, ja lisäksi päästövähennysvaatimusten tiukentuessa asumiseen liittyvää energiankulutusta pitää leikata nopeasti. Ilmiö on laaja, sillä huomattava osa pohjoismaisesta rakennuskannasta on peräisin

YIT:n Juha Kostainen ja norjalaisen Aspelin Ramm Infillin Bjørnar Johnsen tutustuvat Hökarängeniin.

1950–1970-luvulta ja myös merkittävä määrä maiden varallisuudesta on kiinni rakennetussa ympäristössä.

Kohti kestäväää asumista

Smart Retro -projektissa tutkitaan ja testataan, miten Hökarängenin tapainen menestystarina voidaan saada alulle myös muissa pohjoismaisissa asuinympäristöissä. Tavoitteena on kehittää liiketoimintamalli, jossa yhdistyvät rakennuskannan korjaaminen energiätehokkaammaksi sekä kestävien palveluiden kehittäminen. Nordic Innovation -rahaston sekä partnereiden rahoittaman hankkeen tulokset luovutetaan lopulta avoimeen käyttöön.

Pelkät tekniset puhtaan teknologian ratkaisut eivät ole onnistuneet kääntämään maailmanlaajuisesti alati kasvavaa päästökäyrää. Tarvitaan kestäviä elämäntapoja mahdollistavia palveluita, kuten mutkattomia kimpakyytejä tai kiinnostavia kivi-

jalkaliikkeitä, joiden palveluinnovaatiot viehättävät niin, että asukkaat eivät enää vaivaudu hypermarketteihin. Smart Retrossa pyritään kehittämään näitä palveluita sekä muodostamaan kattava kestävä suunnittelun malli, jossa huomioidaan liikkumiseen, hyödykkeisiin ja palveluihin liittyvät asukatarpeet. Kokonaisuutta suunnitellaan niin, että se mahdollistaa kestävä elämäntavat helpommin ja edullisemmin.

Koska mallia kokonaisvaltaiselle asuinalueuudistukselle ei ole mahdollista kehittää yhden toimialan toimistoissa, Smart Retroon on kutsuttu partnereita harkiten useilta eri sektoreilta kolmesta Pohjoismaasta. Rakennus-, kiinteistö-, energia- ja vähittäismyyntisektorien yritysten lisäksi mukana on Lahden, Tukholman ja Oslon kaupungin toimijoita sekä akateemisia tutkijoita Tukholman Kungliga tekniska högskolanista sekä Kunsthøgskolen i Oslosta.

– Arvioimme alueelle haluavien yrittäjien liiketoimintasuunnitelman ja tuotteet tarkasti, kertoo Stockholmsheimin Emma Henriksson. Hökarängenin kävelykadulla on esimerkiksi lastenvaatekauppa ja koruliike.

Osallistu tulevaisuuden suunnitteluun

Korkeatasoisen tutkimustyön lisäksi uusien ratkaisujen kehittäminen yhteistyönä ja niiden testaus aidossa elämässä on työssä keskeisestä. Ratkaisujen kehittämistä ei aloiteta ideatasolta, vaan projektiin kutsutaan vähintään lähes markkinakelpoisen tuotteen kehittäneitä startup-firmoja sekä vakiintuneempia yrityksiä.

– Yrityksille on suunniteltu kiihkeätempoinen kehityspolku nimeltä Smart Retro Acceleration Program. Ohjelman aikana yritykset hiovat tuotteitaan ja palveluitaan asiantuntijoiden, vertaisyrittäjien, kaupungin edustajien sekä loppukäyttäjien kanssa, kertoo projektijohtaja ja Demos Helsingin tutkija **Outi Kuittinen**.

Yrityksille tarjotaan olosuhteet, joissa ne voivat kehittyä nopeasti sekä tutustua alan muihin yrityksiin ja avainhenkilöihin.

Demos Helsingin aiemmilla innovaatioleireillä on huomattu, että uudet tuotteet

saadaan parhaiten ja nopeimmin vastaamaan käyttäjien tarpeita silloin, kun niistä saadaan käyttäjäpalautetta mahdollisimman varhain ja aidossa käytössä.

Leirien lupaavimmat startup-yritykset pääsevät keväällä testaamaan palveluitaan oikeiden asukkaiden kanssa aidoissa kaupunkiympäristöissä Lahden keskustassa ja Tukholman Bagarmossenissa. Yhteistyössä kehitetyillä palveluilla on mahdollisuudet menestyä ja päästä helpottamaan ihmisten arkea pienemmin päästöin.

Ohjelmaan haki yli 60 yritystä, joista mukaan valittiin kymmenen sopivinta. Osallistujia on Suomesta, Ruotsista, Norjasta sekä Isosta-Britanniasta.

Smart Retro -projekti jatkuu vuoden 2015 marraskuuhun saakka, ja kiinnostavimmat vaiheet ovat juuri alkamassa.

– Ja niihin vaiheisiin voi kuka tahansa osallistua, huomauttaa Kuittinen ja jatkaa:

– Kaikki ovat erittäin tervetulleita testaa-

maan aikamme kiinnostavimpia tuotteita ja palveluita Lahden keskustaan ja Tukholmaan maaliskuu- ja huhtikuun ajan. ●

Teksti: Mikko Annala

Kuvat: Demos Helsinki

Smart Retron kumppaneita ovat Lahden kaupunki, YIT, YIT Rakennus, Stockholm Business Region Development, Stockholmshem, Citycon, Aspelin Ramm Infill, K-Citymarket Paavola, Kesko, Granlund, Oslon kaupungin FutureBuilt-ohjelma, Tukholman Kungliga tekniska högskolan sekä Kunsthøgskolen i Oslo.

Lue lisää Smart Retro projektista sivulla

<http://smartretro.demoshelsinki.fi>

ja tutustu Demos Helsinkiin sivulla

www.demoshelsinki.fi